

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra De Vonner og Vanner

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 493. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167175984080.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Som Professor Wandall siger i sin Fortale til det første Bind af originale Skuespil Pag 8: „Stykker, som opføres med Bifald, mangle aldrig Dadel, som er saa meget større, jo almindeligere hint er,“ saaledes gik det ogsaa dette Skuespil Man mishandlede Stykket og Forfatteren, tilskrev ham Planer og Hensigter, som han aldrig havde haft og aldrig kunde have, og dadlede de alleruskyldigste Udtryk hos ham, men lod forsigtigvis denne Dadel krybe omkring i Mørket uden endnu at ytre den offentlig eller paa Prent. Dog herom vil jeg lade Hr Professor Rahbek tale, naar han i det *dramatiske og literariske Tillæg til Morgenposten* Nr. 3 for 20de Januar siger: "At det vilde gaa, som Hamlet siger, at de, der havde Skab, ville rive sig; at nos Seigneurs & nos Dames de Plageman, vore *Aberwitzer, die Dänemark gantz vorzüglich lieben*, og der ved saa mange Lejligheder vise, de tro, *Lovene ere ej flir die Auslander*, især da de, til Trods for Indfødsretten, der lukte den rette Dør for dem, snige sig ind ad Bag- og Side-Døre; at vore nu om ^{*} 494 Stunder saa glimrende, saa talrige og saa agtede filles entretenues, som her maatte høre sig kaldte ved deres rette Navn - Skjøger; at deres ædle Elskere, der vel ej sjældent tillige have været deres Forførere, og der her maatte lade sig bebrejde denne Nederdrægtighed; at Afskummet af Nationen, disse, der ikke have andet adeligt end den vanslægtede Adels Lurus og Laster, og som ej des mindre - maaske i den lønlige og grundede Overtydning, at de ere højst uværdige *Borgere* - paa en eller anden Maade tilprække sig et *de, von* eller et *Adelsnavn* og nu se lige saa dybt ned paa os, som vi, om vi vare kloge, skulde se ned paa dem, og som alle de af den fødte Adel, der ej behøve at laane eller snylte hos hine, virkelig gjøre; at alle disse smukke Folk, Kjærnen af Nationen, som man ser, vilde skrike og finde sig insulterede og injurierede og - hvad véd jeg alt -, dette var rimeligt, thi Digteren har sandelig ramt dem eftertrykkelig nok til det Men at de skulde have besiddet den Finhed, saa ganske at forandre Batteri, at de, i Steden for at vaande sig selv, skulde have søgt at opægge en hel, højst agtværdig og af *Digteren uberørt Stand*, Fædrenelandets Forsvarere, som om disse vare personlig og uanstændig angrebne dert, da der ej staar en eneste fornærmende Tøddel om disse; da tvært imod Skildringen af en uværdig Landstryger, der, forvist af sit Fædreneland og for slette Streger udjaget af dets Tjeneste, ved Vindighed stræber, til de indfødtes Forurettelse, at bortbytte den fremmede Uniform, han uberettiget bærer, mod den danske, unægteligen maa være enhver retskaffen og dansk Officer højst velkommen; at de skulde have haft Uforskammenhed nok til at gjøre deres Sag til den sande Adels, da tvært imod intet Lystspil kan være den sande Adel mere smigrende end et, der med saa stærke Træk skildrer vore *adelige Borgeres* Daarligheder; ja, at de kunde drive denne Uforskammenhed saa vidt, at stikke sig bag ærværdige, almindelig elskede og ærede Navne, som om disse gjorde fælles Sag med dem; ja endog at udsprede, at dette Stykke, der med saa yderlig Enthusiasme er mootaget af Publikum; der har været og fremdeles lover at blive en sand Guldregn for Theatrets tørstende og af Tørke bristende Kasse; og der - for at sige alt med ét Ord - er bæret med Kongens Nærværelse og Bifald, hvilket Lanoers Fuder ej havde givet til et Stykke, der fornærmede en agtværdig Klasse af hans Børn; at dette Stykke, efter en Befaling, der er lige saa stridende mod Regeringens Aand, som den vilde være upolitisk, skulde henlægges for stedse; dette - og især denne sidste Opdigtelse - er mere - det tilstaar Anmelderen rent ud -, end han kunde formode sig af dem, saa store Formodninger om deres Tænkeog Handle-Maade de end ved mange Lejligheder have beføjet ham til").